

БЕЗПЕЧНІСТЬ СУЧАСНИХ ШКІРЯНИХ МАТЕРІАЛІВ

Басова Ю.О., Губа Л.М.

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Україна

basovay@mail.ru, lyudmika@gmail.com

Останнім часом все більше людей приділяють увагу якості та безпечності товарів в цілому та шкіряних матеріалів зокрема. Загалом безпека продукції визначається як відсутність будь-якого ризику для життя, здоров'я споживача при звичайних умовах використання та зберігання товару[1-3]. Сучасні шкіряні матеріали з точки зору небезпечності їх впливу на здоров'я людини, особливо дітей, потрібно розглядати як об'єкт можливої негативної дії комплексу хімічних речовин згідно з хімічним складом шкіряних матеріалів, а самі технологічні процеси виробництва шкіряних матеріалів розглядати як об'єкти, що безпосередньо впливають на забруднення навколишнього середовища.

У 2013 році в Україні введені в дію Державні санітарні норми та правила «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Гігієнічні регламенти використання» [2]. Документ підготовлений в рамках гармонізації вітчизняних стандартів зі стандартами Інтернаціональної Асоціації дослідження і випробувань у галузі екології текстилю, що працює під знаком ПКО-ТЕХ. У державних санітарних нормах і правилах гігієнічні показники гармонізовані з вищезазначеними міжнародними стандартами, а нормативна база наведена у відповідності до чинних в Україні нормативних документів: СанПіН 4630-88 «Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнений» та ДСП 201-97 «Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць від забруднення хімічними та біологічними речовинами».

У санітарних нормах сформульовані гігієнічні вимоги до шкіряної сировини, шкіряних матеріалів та виробів з них. Шкіряна сировина, хімічні сполуки і хімічні композиції, які застосовуються у виробництві продукції, повинні бути безпечними для здоров'я людини. Шкіряні матеріали повинні бути безпечними для здоров'я людини і відповідати призначенню [4]. У табл. 1 наведені гігієнічні показники безпечності та гігієнічні нормативи хімічних речовин, що виділяються з натуральної шкіри та виробів з них у підодяговий повітряний простір та в опосередковані модельні середовища. В Санітарних нормах сформульовані вимоги до пакування, зберігання та транспортування шкіряних матеріалів та виробів із них, а також описана сама процедура проведення контролю за дотриманням санітарних норм і правил, який здійснюють територіальні органи Держсанепідемслужби України.

Таблиця 1 – Гігієнічні показники безпеки і гігієнічні нормативи хімічних речовин, що виділяються зі шкіри натуральної, штучної, хутра та виробів з них [2]

№ з/п	Назва показника	Гранично допустима концентрація, мг/дм ³	Гранично допустима концентрація с.д., мг/м ³	Клас небезпечності
1	Величина рН ^{*1}			
2	Формальдегід	0,050	0,003	2
3	Фенол	0,100	0,003	2
4	Пентахлорфенол ^{*2}	0,010	0,02	2
5	Бензол	0,500	0,100	2
6	Толуол	0,500	0,600	3
7	Ксилол	0,050	0,2	3
8	Діоктилфталат ^{*3}	1,0	0,05	3
9	Дибутилфталат ^{*3}	0,2	0,1	3
10	Ацетальдегід ^{*4}	0,2	0,01	
11	Кадмій /Cd/	0,001	-	2
12	ХромVI/CrVI ^{*5}	не допускається	-	1
13	Нікель /Ni/	0,100	-	3
14	Стійкість пофарбування в балах: до води - від 0 до 3,0; до сухого тертя - 4,0; до мокрого тертя - від 2,0 до 3,0			

Примітка: - норматив не встановлений; 1 – величина рН для шкіри натуральної та штучної, шкіряного одягу від 4,0 до 7,5; 2 – у випадках застосування препарату як консервуючого засобу при наявності підтверджуючих документів; 3 – визначається міграція з штучних шкір (полівінілхлоридних) та одягу з них; 4 – полівінілхлоридні та поліуретанові вироби; 5 – визначається міграція з натуральних шкір, хутра та одягу з них.

Таким чином, Державні санітарні норми та правила «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги» встановлюють сучасні вимоги безпечності до шкіряних матеріалів та виробів із них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Матеріали та вироби текстильні та шкіряні побутового призначення. Основні гігієнічні вимоги : ДСТУ 4239:2003. – [Чинний від 01.10.2004]. – Київ : Держспоживстандарт, 2004. – 23 с. – (Національний стандарт України).

2. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Матеріали та вироби текстильні, шкіряні і хутрові. Основні гігієнічні вимоги» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.03.2016 р. № 208 // Законодавство України [офіційний веб-портал Верховної Ради України]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0086-13>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 15.10.2016.

3. Галик І. С. Роль нормативних документів у формуванні екологічної безпечності та гігієнічності текстилю / І. С. Галик, Б. Д. Семак // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Технічні науки. – 2014. – № 1. – С. 112-120. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvpuettn_2014_1_15.

4. Губа Л.М. Розвиток системи технічного регулювання – шлях підвищення безпечності шкіряних матеріалів / Л.М. Губа, Ю.О. Басова // Інноваційні матеріали та технології шкіряно-хутрового виробництва : збірник тез Міжнародного науково-практичного семінару. – К. : КНУТД, 2015. – С. 43-44.